

NEXTGEN
Harm Reduction

GHID PRACTIC ȘI STRATEGII DE REDUCERE A RISCURILOR PENTRU NOILE SUBSTANȚE CU PROPRIETĂȚI PSIHOACTIVE

Martie 2025

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

HOPS
HEALTHY OPTIONS PROJECT SKOPJE

Cuprins

SECȚIUNEA 1: INTRODUCERE.....	3
SECȚIUNEA 2: DESPRE PROIECT	3
SECȚIUNEA 3: METODOLOGIE	4
SECȚIUNEA 4: MODULELE GHIDULUI PRACTIC	5
<i>MODULUL 1: Verificarea drogurilor .....</i>	<i>5</i>
<i>MODULUL 2: Tratamentul substitutiv cu opioide.....</i>	<i>6</i>
<i>MODULUL 3: Programele de distribuire a naloxonei .....</i>	<i>8</i>
<i>MODULUL 4: Implicarea lucrătorilor între egali în reducerea riscurilor.....</i>	<i>11</i>
<i>MODULUL 5: Campaniile de Informare & Conștientizare .....</i>	<i>12</i>
<i>MODULUL 6: Reducerea riscurilor în contexte chemsex .....</i>	<i>14</i>
<i>MODULUL 7: Serviciile online de reducere a riscurilor .....</i>	<i>16</i>
<i>MODULUL 8: Reducerea riscurilor în spațiile recreaționale .....</i>	<i>18</i>
<i>MODULUL 9: Camerele de consum de droguri.....</i>	<i>20</i>
<i>MODULUL 10: Programele de schimb de seringi .....</i>	<i>21</i>
<i>MODULUL 11: Servicii integrate de reducerea riscurilor.....</i>	<i>23</i>
<i>MODULUL 12: Formarea și dezvoltarea competențelor .....</i>	<i>25</i>
<i>MODULUL 13: Colaborarea între Profesioniști și Servicii .....</i>	<i>26</i>
<i>MODULUL 14: Decriminalizare și Advocacy pentru politici publice.....</i>	<i>28</i>
<i>MODULUL 15: Finanțarea și Sustenabilitatea serviciilor de reducere a riscurilor .....</i>	<i>30</i>
<i>MODULUL 16: Combaterea Stigmatizării în reducerea riscurilor.....</i>	<i>32</i>
<i>MODULUL 17: Recomandări individualizate pentru activitățile de reducere a riscurilor.....</i>	<i>34</i>

SECȚIUNEA 1: INTRODUCERE

Reducerea riscurilor este o abordare de sănătate publică și drepturile omului care vizează diminuarea consecințelor negative ale consumului de droguri, fără a impune abstinența. În întreaga Europă și nu numai, reducerea riscurilor salvează vieți, previne îmbolnăviri și consolidează drepturile și demnitatea persoanelor care consumă droguri.

Acest ghid este conceput ca o **resursă practică pentru profesioniștii care lucrează în domeniul de reducere a riscurilor** – de la lucrători între egali și profesioniști din teren, până la furnizori de asistență medicală și coordonatori de servicii. Ghidul se concentrează pe noile substanțe psihoactive (NSP) și pe modelele emergente de consum, oferind strategii testate în teren, exemple practice și resurse din toată Europa.

Fiecare modul din acest ghid oferă recomandări scurte și punctuale, cu explicații utile, exemple din teren și link-uri către resurse relevante. Ghidul poate fi folosit ca document de referință, ca instrument de formare sau poate fi distribuit direct către alte echipe care lucrează în diverse contexte de reducere a riscurilor precum: centre fixe, unități mobile, festivaluri, localuri de noapte, platforme online sau adăposturi.

SECȚIUNEA 2: DESPRE PROIECT

NextGen Harm Reduction: Tackling the Challenge of Emerging Psychoactive Drugs este un proiect european ce răspunde nevoii urgente de formare în rândul profesioniștilor care lucrează cu persoanele consumatoare de droguri, în special în contextul noilor substanțe psihoactive (NSP).

Cofinanțat de Uniunea Europeană în cadrul programului Erasmus+, **NextGen Harm Reduction** se desfășoară în perioada octombrie 2024 – septembrie 2026. Proiectul urmărește să întărească reducerea riscurilor prin metode inovatoare de instruire a profesioniștilor, prin schimbul de cunoștințe și prin dezvoltarea unor servicii online de asistență pentru consumul de NSP.

Parteneri în proiect:

- **ARAS** - Asociația Română Anti-SIDA (București, Romania)
- NEVLADINA ORGANIZACIJA **RE GENERACIJA** (Belgrad, Serbia)
- **HOPS** – Healthy Options Project Skopje (Skopje, Macedonia de Nord)
- **GAT** - Grupo de Ativistas em Tratamentos (Lisabona, Portugalia)

Împreună, partenerii contribuie cu expertiză în oferirea de servicii comunitare, reducerea riscurilor în localuri de noapte, outreach în mediul online, prevenire HIV, suport între egali și implicare în elaborarea politicilor publice.

SECȚIUNEA 3: METODOLOGIE

Acest **ghid practic** a fost elaborat în perioada **ianuarie-martie 2025**, ca parte a proiectului **NextGen Harm Reduction**. Ghidul integrează rezultatele componente de cercetare a proiectului și reflectă cunoștințele împărtășite în cadrul consorțiului, inclusiv **munca practică de teren, învățarea colaborativă și contribuțiile** experților.

Ghidul a fost realizat după un **proces de cercetare calitativă** care a combinat experiența practică cu schimbul internațional de cunoștințe. Scopul acestui ghid este **de a traduce practicile din lumea reală în îndrumări practice** care pot fi adaptate la diverse contexte de reducere a riscurilor – de la servicii de informare și site-uri fixe, la localuri de noapte, suport chemsex și platforme online.

Metoda de cercetare:

Dezvoltarea acestui ghid a inclus:

- **Revizuirea** documentară a politicilor existente, a datelor epidemiologice, cât și cartografierea practicilor din domeniul consumului de droguri.
- **Focus grupuri** și **interviuri** cu profesioniști din prima linie și experți în reducerea riscurilor.

Scopul cercetării a fost de a explora:

- Strategiile și instrumentele de reducere a riscurilor existente, care abordează în mod specific utilizarea NSP
- Provocări în furnizarea de servicii, cunoaștere și cadrul juridic
- Recomandări pentru consolidarea metodelor de reducere a riscurilor pentru NSP

Țări și participanți

Cercetarea s-a concentrat pe opt țări:

- **Portugalia, România, Serbia și Macedonia de Nord** (țările proiectului)
- **Spania, Elveția, Slovenia și Marea Britanie** (țări de referință)

Un total de **12 participanți** și-au împărtășit experiențele și perspectivele în cadrul a:

- Două **focus grupuri online** cu profesioniști din Portugalia, România, Serbia, Macedonia de Nord, Spania, Elveția și Slovenia
- Două **interviuri** individuale cu experți din Marea Britanie și Elveția

Toți participanții au avut experiență directă de lucru cu persoane care consumă droguri, inclusiv consumatori de NSP, iar implicarea lor în cercetare a fost voluntară și confidențială.

Acest ghid rezumă cele **mai eficiente intervenții de reducere a riscurilor** identificate pe parcursul procesului de cercetare și este conceput ca un **instrument practic** pentru profesioniști, organizații și comunități care lucrează pentru a reduce riscurile asociate NSP. Ghidul susține schimbul de cunoștințe și consolidarea capacităților pentru **asistenții sociali, echipele de teren, furnizorii de servicii de sănătate, lucrătorii între egali și persoanele care consumă droguri**.

SECȚIUNEA 4: MODULELE GHIDULUI PRACTIC

MODULUL 1: Verificarea drogurilor

Ce reprezintă?

Verificarea drogurilor este un serviciu ce oferă persoanelor care consumă droguri posibilitatea de a testa o cantitate mică dintr-o substanță pentru a i se analiza conținutul chimic și concentrația. Acest lucru îi ajută pe consumatori să știe cu exactitate ce substanțe consumă, să înțeleagă potențialele riscuri și să ia decizii mai sigure legate de consum.

De ce e important?

În cazul NSP, adesea utilizatorii nu știu exact ce consumă, mai ales atunci când drogurile sunt etichetate greșit sau sunt amestecate. Astfel verificarea drogurilor:

- Detectează dacă există aditivi periculoși sau substanțe nebănuite
- Reduce riscul de supradoză, episoadele negative sau efectele toxice
- Dezvoltă încredere în servicii prin sprijin personalizat
- Alertează în timp real serviciile de sănătate și transmite avertismente publice

Cum funcționează?

- **Colectarea probelor:** O cantitate mică de substanță este colectată anonim
- **Analiza chimică:** Se testează pe loc sau într-un laborator (de ex: FTIR, GC-MS)
- **Consultarea rezultatelor:** Rezultatele sunt comunicate în privat utilizatorilor
- **Alertele de risc:** Descoperirile periculoase pot declanșa avertismente mai ample pentru întreaga comunitate

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Mențineți serviciul gratuit, rapid (≤ 30 min), anonim și prietenos
- Folosiți un limbaj simplu și fără judecată pentru a explica rezultatele testului și a reduce stigmatizarea
- Implicați și consumatori în funcționarea serviciului - acest lucru creează încredere
- Oferiți sfaturi relevante de reducere a riscurilor pe baza rezultatelor testului
- Fiți pregătiți să discutați despre amestecare, dozaj și substanțe alternative
- Trimiteți alerte și avertizați comunitatea despre loturile periculoase, când este cazul

Exemple din teren

- **The Loop (Marea Britanie):** Oferă servicii de verificare a drogurilor atât în orașe, cât și la festivaluri și emite avertizări publice.

- **Energy Control (Spania):** Oferă atât servicii de testare față în față cât și online, cu feedback personalizat
- **Kosmicare (Portugalia):** Model comunitar de testare, cu accent pe NSP
- **DrogArt (Slovenia):** Activ în localuri de noapte, unde combină testarea drogurilor cu serviciile de asistență la fața locului.

Resurse și link-uri

The Loop (Marea Britanie)

<https://wearetheloop.org/about-drug-checking>

Energy Control (Spania)

Serviciul de Testare a Drogurilor – International Energy Control

<https://energycontrol-international.org/drug-testing-service/>

Kosmicare (Portugalia)

Verificarea drogurilor

<https://kosmicare.org/p23206877/>

DrogArt (Slovenia)

Studiu - "Nu îl voi folosi pentru că rezultatele sunt proaste": Înțelegerea influenței serviciului de verificare a drogurilor asupra schimbării comportamentului de consum

<https://www.drogart.org/knjiznica/i-will-not-use-it-because-the-results-are-bad-understanding-the-influence-of-the-drug-checking-service-on-changing-consumption-behavior/>

Jellinek (Olanda)

Serviciu de testare a drogurilor

<https://www.jellinek.nl/en/alcohol-drugs-behavior/drug-testing-service/>

Checkit! Viena (Austria)

Verificarea drogurilor

<https://checkit.wien/en/drug-checking/>

Rețeaua Trans Europeană de Informații privind Drogurile (TEDI)

Serviciu de testare a drogurilor în întreaga Europă

<https://tedinetwork.org/drug-checking/>

MODULUL 2: Tratamentul substitutiv cu opioide

Ce reprezintă?

Tratamentul substitutiv cu opioide (OST) [58] constituie o piatră de temelie a reducerii riscurilor, fiind un tratament medical pentru persoanele dependente de opiacee în care **drogul este înlocuit** cu un **medicament prescris**. Scopul nu este neapărat abinența, ci stabilizarea, reducerea riscurilor și îmbunătățirea calității vieții. În unele cazuri, dependența

de opioide sintetice cum ar fi nitazenele este, de asemenea, tratată cu buprenorfină sau morfină pentru gestionarea sevrajului.

Cele mai frecvent utilizate medicamente sunt:

- **Metadona** – un agonist opioid complet
- **Buprenorfină/Suboxona** – un agonist parțial

Aceste medicamente ajută la reducerea simptomelor de sevraj și a poftei de consum, fără a provoca efectele intense pe care le dau drogurile de pe stradă

De ce e important?

- **Salvează vieți:** OST reduce semnificativ riscul de supradoză fatală
- **Îmbunătățește stabilitatea:** Oamenii se pot concentra pe locuință, loc de muncă și relații
- **Reduce criminalitatea:** Oamenii nu mai trebuie să cumpere droguri ilegal
- **Îmbunătățește sănătatea:** Scade riscul de infectare cu HIV, hepatită C sau alte infecții prin injectare
- **Reduce stigmatizarea:** Conectează oamenii la servicii de îngrijire lipsite de prejudecăți, pe termen lung.

Tratamentul substitutiv cu opioide este una dintre cele mai eficiente intervenții dovedite științific în reducerea riscurilor și îngrijirea dependenței.

Cum funcționează?

1. **Evaluarea:** Un clinician evaluează dependența de opiacee, nevoile medicale și obiectivele pacientului.
2. **Începerea tratamentului:** Persoana începe să ia metadona sau buprenorfină, de obicei cu doze supravegheate.
3. **Stabilizare:** Doza este ajustată treptat până când poftele și sevrajul sunt controlate.
4. **Menținerea sau reducerea progresivă:** Tratamentul poate fi pe termen scurt sau lung, în funcție de nevoile persoanei.

Flexibilitatea și alegerea sunt elemente cheie în modelele de tratament: unii oameni beneficiază de doze zilnice supravegheate, alții își pot administra dozele la domiciliu în baza rețetei, iar în unele țări există injecții cu acțiune îndelungată.

Sfaturi pentru lucrătorii din prima linie

- **Construiți relații de încredere și întâmpinați-i în etapa în care se află**
  - Nu presupuneți că toată lumea vrea abstinență – **stabilizarea este deja un obiectiv important**
  - Normalizați OST ca intervenție de sănătate, nu ca "ultimă soluție"
- **Sprijiți alegerile informate**
  - Ajutați oamenii să înțeleagă **diferențele dintre metadonă și buprenorfină**
  - Explicați cum funcționează fiecare, vorbiți-le despre posibile efecte secundare și la ce să se aștepte
- **Încurajați continuitatea și reziliența**

- Ratarea dozelor și recăderile sunt normale în procesul de tratament – ajutați oamenii să se reconecteze la servicii fără rușine
- Sărbătoriți micile victorii: ieșirile de socializare, stabilizarea programului zilnic sau consumul mai redus de alte droguri.
- **Reduceți barierele**
  - Ajutați oamenii **să se înregistreze la clinici, să obțină acte de identitate sau să meargă la consultații**
  - Susțineți **tratamentul la domiciliu** acolo unde se poate și este sigur
- **Urmăriți riscul de supradoză**
  - Mai ales în perioadele de **întrerupere a tratamentului**, după **eliberarea din detenție** sau atunci când **se schimbă doza**
  - Asigurați-vă că oamenii au acces la **naloxonă**.

Exemple din teren

Marea Britanie: OST disponibil pe scară largă prin NHS și serviciile comunitare de droguri

- Programe pilot care utilizează **injecții cu buprenorfină cu acțiune îndelungată** pentru persoanele cărora le este dificil să se prezinte zilnic

Spania: OST este furnizat în centrele specializate pe droguri, în majoritatea regiunilor

- Unele centre combină **servicii de OST, schimb de seringi și reintegrare socială**
- În Catalonia, **programele OST din închisori** au contribuit la scăderea deceselor prin supradoză după eliberare

Resurse și link-uri

Institutul Trimbos

Servicii de reducere a riscurilor în Olanda: evoluții recente și provocări viitoare

<https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/2022/02/AF1973-Harm-reduction-services-in-the-Netherlands.pdf>

NSW Health

Dependență de nitazene – sevrage și inițierea tratamentului. Ghid consultativ pentru medici.

<https://www.health.nsw.gov.au/aod/professionals/Pages/nitazenes-consensus.aspx>

INPUD – Rețeaua internațională a persoanelor care consumă droguri

Reducerea riscurilor: Cele mai bune și cele mai slabe practici – O perspectivă globală

<https://inpud.net/resource/harm-reduction-best-and-worst-practices/>

MODULUL 3: Programele de distribuire a naloxonei

Ce reprezintă?

Programele de tip „**naloxonă pentru acasă**” sunt intervenții de sănătate publică menite să **prevină decesele cauzate de supradoza** de opioide prin **distribuirea în comunitate a naloxonei** – un medicament care salvează vieți, patentat în 1960, aprobat de FDA în 1971 și aprobat cu o formulă sub formă de spray în Europa în anul 2017. Naloxona este distribuită

direct către consumatorii de droguri, prietenii și familiile acestora, precum și către lucrători din prima linie (educatori între egali, personal din adăposturi, lucrători de teren).

De ce este important?

Naloxona este sigură, acționează rapid și e ușor de utilizat, fiind astfel un instrument vital care blochează receptorii opioizi și scoate persoana din starea de supradoză înainte de sosirea ajutorului de urgență. Cele mai multe supradoze fatale se întâmplă **în primele 1-3 ore**, iar serviciile de urgență adesea **nu pot ajunge suficient de repede**. În schimb **familia, prietenii sau colegii** sunt de obicei în apropiere și pot acționa rapid *dacă* au la îndemână naloxonă și știu cum să o folosească.

Cum funcționează?

Programele de distribuire a naloxonei oferă **kituri gratuite cu naloxonă** și învață persoanele cu risc de a asista sau de a experimenta o supradoză de opioide cum să acționeze **rapid și eficient** pentru a salva o viață.

Kitul include, de obicei:

- 1-2 doze de naloxonă (spray sau injectare)
- Instrucțiuni de utilizare
- Mănuși, șervețele cu alcool
- Mască de resuscitare (opțional)

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Oferiți informații despre **semnele supradozei** cu opioide, stimulanti sau amestecuri de substanțe și despre **riscurile de supradoză** (mixarea drogurilor, consumul de unul singur sau reluarea consumului după o perioadă de abținere).
- Explicați-le **cum să acționeze**: Apel la 112 > administrarea de naloxonă > și respirația gură-la-gură
- Încurajați **oamenii să poarte cu ei naloxonă** și arătați-le cum să o folosească
- Subliniați importanța de a nu consuma singuri și promovați folosirea unui partener („buddy system”) sau a aplicațiilor dedicate.

Exemple din teren

Marea Britanie: naloxona „pentru acasă” este disponibilă pe scară largă prin serviciile de tratament pentru dependență ale NHS și prin furnizorii de servicii de reducere a riscurilor:

- Programul **PACKS** (*Peer-Assisted Community Knowledge & Support*) al organizației Cranstoun, prin care persoanele cu experiență similară împachetează și distribuie kituri de naloxonă.
- Serviciul **Click & Deliver** al organizației *Scottish Families Affected by Alcohol and Drugs*, care permite persoanelor și familiilor din Scoția să comande online kituri și să le primească discret prin poștă.
- **NHS Borders** integrează distribuirea de naloxonă în programul său de tratament al dependenței, combinând prevenirea supradozelor cu tratamentul substitutiv și sprijinul psihosocial.

Spania – Catalonia: Naloxona este distribuită din 2009 prin centre de reducere a riscurilor, unități de detox și comunități terapeutice. Unitățile mobile și camerele de consum de droguri oferă, de asemenea, instruire privind utilizarea naloxonei și acționarea în caz de supradoză.

Resurse și link-uri

EUDA – Agenția Uniunii Europene pentru Droguri

Programe de naloxonă la domiciliu în Europa

https://www.euda.europa.eu/publications/topic-overviews/take-home-naloxone_en

Guvernul Britanic

Analiza implementării naloxonei în Regatul Unit: o revizuire a Consiliului consultativ privind abuzul de droguri cu privire la disponibilitatea și utilizarea naloxonei pentru prevenirea deceselor legate de consumul de opioide.

<https://www.gov.uk/government/publications/acmd-naloxone-review/acmd-review-of-the-uk-naloxone-implementation-accessible>

Naloxone.org.uk

O resursă online pentru accesul la naloxonă, formare și advocacy la nivelul întregii Marii Britanii

<https://naloxone.org.uk/>

Cranstoun

Naloxona – Informații și Practici de reducere a riscurilor

<https://cranstoun.org/help-and-advice/harm-reduction/naloxone/>

NHS Borders (Scoția)

Serviciul Borders pentru adicții ce oferă naloxonă la domiciliu.

<https://www.nhsborders.scot.nhs.uk/borders-addiction-service>

Familiile Scoțiene afectate de Alcool și Droguri (SFAD)

Aplicație online pentru a comanda Naloxonă pentru acasă

<https://www.sfad.org.uk/support-services/take-home-naloxone-application>

Forumul Scoțian pentru Droguri (SDF)

Program de distribuire de naloxonă prin rețele locale, de la egal la egal

<https://sdf.org.uk/work/lived-and-living-experience/peer-naloxone/>

Agencia de Sănătate Publică din Catalonia

Joan Colom Farran - Programul de distribuire a naloxonei ca strategie de prevenire a supradozelor în Catalonia (2024)

https://pnsd.sanidad.gob.es/noticiasEventos/agoraDGPNSD/2024/Agora19/20240425_XIX_AGORA_Colom_Farran_Joan_Subd_G_Adicciones_Agencia_Salut_Publica_Catalunya.pdf

MODULUL 4: Implicarea lucrătorilor între egali în reducerea riscurilor

Ce reprezintă?

Implicarea lucrătorilor între egali (peers) înseamnă includerea persoanelor cu experiență directă de consum de droguri — inclusiv a celor care folosesc noi substanțe psihoactive (NSP) — în furnizarea serviciilor de reducere a riscurilor. Persoanele „peer” oferă sprijin, informații și formează o legătură de încredere între servicii și comunitate.

De ce este important?

Persoanele „peer” înțeleg realitățile consumului de droguri și pot relaționa cu ceilalți într-un mod în care profesioniștii, de multe ori, nu reușesc. Implicarea semenilor:

- Construiește încredere în rândul beneficiarilor serviciilor.
- Reduce stigmatizarea și îmbunătățește accesul la servicii de suport.
- Întărește mesajele de reducere a riscurilor prin experiența reală de viață.
- Îmbunătățește calitatea și relevanța serviciilor de prevenire

Cum funcționează?

1. **Recrutare:** Se identifică persoanele cu experiență de viață care sunt respectate și de încredere în comunitate.
2. **Instruire:** Se oferă cunoștințe despre NSP, reducerea riscurilor, etică, comunicare și tehnici de sprijin.
3. **Definirea rolului:** Lucrătorii între egali pot transmite informații, pot desfășura activități de outreach, pot asista la verificarea drogurilor, pot distribui materiale de prevenire sau pot interveni în situații de criză.
4. **Sprijin continuu:** Lucrătorii între egali au nevoie de supervizare, sprijin pentru sănătatea mintală și să li se ofere oportunități de dezvoltare.

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Apreciați experiența lucrătorilor între egali ca pe o expertiză și tratați-i ca membri egali ai echipei
- Creați medii de lucru sigure, incluzive, fără judecăți
- Acordați-le roluri clare în echipă, contracte și remunerații echitabile
- Implicați lucrătorii între egali în planificarea și evaluarea serviciilor
- Asigurați-vă că aceștia au acces la instruire și sprijin emoțional
- Explicați-le că rolurile lucrătorilor peer pot fi diferite (voluntari, personal cu jumătate de normă, doar informare etc.)

Exemple din teren

- **Energy Control (Spania):** Echipele conduse de lucrătorii între egali realizează activități de verificare a drogurilor și educaționale în localuri de noapte și la festivaluri
- **Kosmicare (Portugalia):** Lucrătorii între egali conduc intervenții de verificare a drogurilor și de utilizare mai sigură, în special împotriva utilizatorilor de NSP
- **ReGeneration (Serbia):** Persoanele peer sunt esențiale în activitățile de informare și outreach în localurile de noapte, oferind sprijin și distribuind materiale
- **International:** Distribuire de naloxonă între egali și consiliere pentru injectare în siguranță atât în centre fixe cât și în cadrul serviciilor de teren.

Resurse și link-uri

International Energy Control (Spania)

Despre organizație și Misiunea sa internațională de reducere a riscurilor

<https://energycontrol-international.org/what-is-energy-control/>

Kosmicare (Portugalia)

Îngrijirea psihedelică și Reducerea riscurilor în localuri de noapte și la festivaluri

<https://kosmicare.org/p23206848/>

Re Generacija (Serbia)

Organizație de reducere a riscurilor și advocacy condusă de tineri

<https://www.regeneracija.org/>

EuroNPUD – Rețeaua Europeană a Persoanelor care Utilizează Droguri

Distribuția naloxonei de la egal la egal: Notă tehnică

<https://www.euronpud.net/wp-content/uploads/2024/05/Peer-to-Peer-Distribution-of-Naloxone-Technical-Briefing-Version-2.pdf>

Asociația Eurasiatică de Reducere a Riscurilor (EHRA)

Manual pentru tineri și lucrători de la egal la egal: Cum să comunici cu tinerii despre

droguri? **Autori:** E. Kurcevič, I. Jeziorska, I. Molnar, I. Gabor Takacs, K. Smukowska, P. Sarosi, R. Karczewska. Vilnius, Lituania, 2022

<https://drugeducationyouth.org/manual-on-drug-education/>

MODULUL 5: Campaniile de Informare & Conștientizare

Ce reprezintă?

Campaniile de Informare & Conștientizare oferă informații clare și accesibile despre droguri, inclusiv despre noile substanțe psihoactive (NSP), pentru ca oamenii să facă alegeri mai sigure. Acestea se realizează prin distribuirea de materiale tipărite, în activitățile de teren, la evenimente, pe rețele sociale cât și în conversații de la egal la egal.

De ce este important?

Adesea, utilizatorii de NSP nu au informații precise despre substanțele consumate, despre riscurile asociate sau despre metodele de reducere a acestora. Campaniile de informare:

- Încurajează comportamente mai sigure
- Ajută la prevenirea supradozelor și a episoadelor negative
- Ating și persoane care, de regulă, nu accesează serviciile formale de îngrijire
- Combat stigmatizarea și dezinformarea

Cum funcționează?

- **Construcția mesajului:** Se folosește un limbaj clar, simplu și fără judecăți, adaptat publicului țintă (de exemplu tineri, persoane LGBTQ+, participanți la festivaluri).
- **Canalul de difuzare:** Informațiile sunt transmise prin pliante, afișe, rețele sociale, site-uri web, aplicații mobile sau conversații față în față
- **Sprijin de la egal la egal:** Persoanele cu experiență de consum sunt direct implicate în conceperea și transmiterea mesajului.
- **Actualizarea permanentă a informațiilor:** Permite dezvoltarea și menținerea unui sistem care să transmită alerte privind substanțele nou apărute, recomandări pentru un consum mai sigur și detalii despre serviciile disponibile.

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Concentrați-vă pe *sfaturi practice*, cum ar fi controlul dozei, evitarea amestecului de droguri, hidratarea și alegerea unui loc sigur.
- Folosiți *formate captivante*: infografice, videoclipuri, playlist-uri, meme-uri, reel-uri.
- Distribuți materiale *în mediile cu risc ridicat* (de ex., petreceri, festivaluri, platforme online)
- Adaptați materialele *pentru grupurile marginalizate* – de ex., informații despre sexul protejat și consumul de droguri pentru BSB și transsexuali care consumă
- Întotdeauna asociați informațiile cu serviciile disponibile (testare, consiliere etc.).

Exemple din teren

- **ReGeneration (Serbia):** Oferă informații la petreceri și festivaluri, lucrătorii între egali distribuind materiale precum prezervative, șervețele și broșuri
- **Energy Control (Spania):** Utilizează platforme online și pliante pentru a transmite alerte despre NSP, sfaturi privind dozajul și ghiduri pentru consum mai sigur
- **DrogArt (Slovenia):** Oferă sfaturi practice de reducere a riscurilor pe TikTok și Instagram și organizează standuri de conștientizare în localurile de noapte

Resurse și link-uri

Re Generacija (Serbia)

Studii și publicații despre tineri, consumul de droguri și reducerea riscurilor

<https://www.regeneracija.org/istrazivanje-i-publikacije/>

Energy Control (Spania)

Informații despre droguri – Efecte, Riscuri și Utilizare mai sigură

<https://energycontrol.org/sustancias/>

DrogArt (Slovenia)

Info Point – Materiale pentru consum mai sigur și informații despre droguri

<https://www.drogart.org/info-tocka/>

PsyCare UK

Organizație de Reducere a riscurilor la Festivaluri și Evenimente

<https://www.psycareuk.org/harm-reduction>

MODULUL 6: Reducerea riscurilor în contexte chemsex

Ce reprezintă?

Chemsex-ul este o activitate recreativă ce implică consum de droguri înainte sau în timpul actului sexual, adesea în rândul bărbaților gay, bisexuali și a altor bărbați care fac sex cu bărbați (BSB). Sesiunile de chemsex pot dura mai multe ore sau zile și implică frecvent consum de NSP, cum ar fi catinone sintetice (ex. mefedronă, 3-MMC) sau GHB/GBL.

De ce este important?

Chemsex poate crește riscul de:

- Infectare cu HIV, hepatită și alte ITS
- Supradoză și dependență de droguri
- Probleme de sănătate mintală (ex. anxietate, psihoză, depresie)
- Act sexual fără consimțământ și/sau agresiune sexuală
- Stigmatizare și izolare socială

Reducerea riscurilor, în acest context, ajută la diminuarea pericolelor imediate, conectează oamenii la servicii și oferă alternative mai sigure, fără judecată.

Cum funcționează?

- **Interacțiune empatică** – Se construiește o relație de încredere prin crearea unui spațiu de discuție sigur, fără stigmatizare
- **Distribuire de kituri de reducere a riscurilor** – Acestea pot include prezervative, lubrifianți, seringi sterile, instrumente de inhalare/injectare mai sigure și materiale informative despre droguri.

- **Împărtășirea strategiilor de siguranță** – controlul dozei, hidratare, odihnă, consimțământ și planificare (ex. un contact în caz de urgență).
- **Conectare la servicii** – încurajarea controalelor regulate de sănătate sexuală, oferirea de sprijin pentru sănătatea mintală și monitorizarea periodică a stării persoanei de către un lucrător între egali.

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Țineți cont de faptul că Chemsex nu înseamnă doar consum de droguri – acordați atenție sănătății mintale, emoționale și sexuale.
- Implicați lucrători între egali care cunosc cultura și dinamica Chemsex-ului
- Oferiți activități de outreach sau sprijin online pentru cei care nu accesează servicii față în față
- Oferiți sfaturi de reducere a riscurilor bazate pe tipare reale de consum cu risc (ex. amestecarea drogurilor, sesiunile îndelungate, gestionarea *come-down*-ului)
- Fiți incluzivi și atenți la vulnerabilitățile multiple (ex. rasă, statut HIV, identitate trans).

Exemple din teren

- **ChemSafe (Spania):** Oferă servicii de verificare a drogurilor, sfaturi pentru sex în siguranță, sprijin pentru sănătatea mintală și consultații online.
- **Kosmicare (Portugalia):** Oferă sprijin fără prejudecăți persoanelor implicate în Chemsex, inclusiv îngrijire psihologică.
- **ChemSex Support (Marea Britanie):** Lucrătorii între egali oferă activități de teren, grupuri de suport și sfaturi individuale de reducere a riscurilor în Londra și în alte orașe din Marea Britanie.

Resurse și link-uri

Chem-safe (Spania)

Proiect de Informare, Reducere a riscurilor, Analiză de substanțe și Consiliere sexuală gestionat de Asociación Bienestar y Desarrollo (ABD)

<https://www.chem-safe.org/>

Chemsex.info (Spania/Internațional)

Ghiduri Chemsex pentru persoanele LGBTI și lucrători sexuali, pentru familiile și apropiații ai utilizatorilor chemsex, cât și pentru mass-media.

<https://chemsex.info/guias-de-chemsex/>

Platforma Behance

Reducerea riscurilor în Chemsex - proiect artistic, de conștientizare a riscurilor prin intermediul imaginilor grafice.

<https://www.behance.net/gallery/97448161/Chemsex-risk-reduction>

London Friend (Marea Britanie)

Servicii de sprijin Chemsex pentru comunitățile LGBTQ+

<https://londonfriend.org.uk/chemsex-support/>

Change Grow Live (Marea Britanie)

Sprijin și sfaturi despre Chemsex pentru profesioniști

<https://www.changegrowlive.org/chemsex-support-professionals>

Rețeaua internațională de asociații în domeniul adicțiilor Dianova

Articole și proiecte legate de chemsex

<https://www.dianova.org/tag/chemsex/>

MODULUL 7: Serviciile online de reducere a riscurilor**Ce reprezintă?**

Serviciile online de reducere a riscurilor oferă sprijin, educație și informații despre consumul de droguri – în special NSP – prin instrumente digitale. Acestea pot include site-uri web, platforme de mesagerie, linii de asistență, rețele sociale și aplicații mobile.

De ce este important?

Mulți oameni – în special tineri sau consumatori începători – caută informații despre droguri în mediul online. Serviciile online:

- Sunt anonime și oferă intimitate
- Ating și persoane care evită sau nu pot accesa servicii de sprijin față în față
- Oferă răspunsuri rapide și informații actualizate
- Sprijină consumatori din diferite locații sau țări.

Cum funcționează?

- **Informații accesibile:** Site-urile web sau platformele oferă date despre substanțe, dozaj, riscuri și combinații
- **Asistență unu-la-unu:** Unele servicii oferă chat live, sfaturi prin e-mail sau linii de asistență pentru recomandări personalizate
- **Verificare digitală a drogurilor:** Utilizatorii pot trimite mostre și pot obține rezultate și alerte online
- **Rețele sociale și aplicații:** Acestea sunt utilizate pentru a transmite informații actualizate, alerte, sfaturi între peers și promovează comportamente mai sigure

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Păstrați conținutul factual, lipsit de judecată și compatibil cu dispozitivele mobile
- Asigurați-vă că informațiile sunt de actualitate și ușor de înțeles

- Utilizați platforme securizate pentru discuțiile pe chat și pentru colectarea de feedback pentru a asigura păstrarea confidențialității.
- Complementați campaniile de informare digitale cu referiri către servicii locale (ex. către clinici de sănătate sexuală, de sănătate mintală, servicii de outreach)
- Monitorizați tendințele din online și termenii de argou folosiți – adaptați-vă stilul de comunicare în consecință.

Exemple din teren

- **Energy Control (Spania):** Desfășoară campanii digitale, oferă verificarea drogurilor în laborator și transmite rezultatele testelor online
- **Kosmicare (Portugalia):** Oferă sprijin psihologic prin chat online sau apel video
- **SafeZone (Elveția):** Oferă consiliere și sfaturi juridice online, cu accent pe gestionarea situațiilor legate de droguri
- **Infodrogas VIH (Spania):** O aplicație web care verifică interacțiunile dintre medicamentele HIV și drogurile recreaționale.

Resurse și link-uri

SafeZone.ch (Elveția)

Consiliere pentru Dependența de Internet și de Droguri

<https://www.safezone.ch/de/>

InfoDrogas HIV

Interacțiuni dintre droguri și medicamentele antiretrovirale pentru HIV/SIDA

<https://infodrogas-vih.org/interacciones-drogas-antirretrovirales-vih-sida.html>

HIT (Marea Britanie)

Resurse de informare și publicații despre droguri, inclusiv pentru formarea profesioniștilor

<https://www.hit.org.uk>

Cranstoun

DrugBot – Chatbot de reducere a riscurilor bazat pe inteligență artificială

<https://cranstoun.org/news/ai-meets-harm-reduction-drugbot-launches-across-the-uk/>

North Yorkshire Horizons

Breaking Free Online – Program online de sprijin în recuperarea și tratamentul pentru droguri și alcool, gratuit și confidențial pentru beneficiarii organizației.

<https://www.nyhorizons.org.uk/services/north-yorkshire/buddy-up/>

PsychonautWiki

Enciclopedie online creată de comunitate, cu informații și experiențe psihonautice privind consumul de droguri.

<https://psychonautwiki.org/>

Erowid

Experiențe, efecte și siguranța substanțelor psihoactive la oameni.

<https://www.erowid.org/>

TripSit

Diagramă cu efectele combinațiilor de droguri și Sprijin pentru Reducerea Riscurilor

<https://tripsit.me/>

Eu și Drogurile

Platformă de educație bazată pe dovezi, pentru un consum mai sigur

<https://www.drugsand.me/>

MODULUL 8: Reducerea riscurilor în spațiile recreative

Ce reprezintă?

Această abordare integrează serviciile de reducere a riscurilor în cadrul festivalurilor, în cluburi, la petreceri și în localuri de noapte. Scopul este de a reduce riscurile legate de consumul de droguri în mediile unde se folosesc frecvent NSP și alte substanțe.

De ce este important?

Spațiile recreative sunt medii cu risc ridicat din cauza:

- Consumului combinat de substanțe (policonsum)
- Mediilor aglomerate și supraîncălzite
- Lipsei de odihnă, alimentație și hidratare
- Accesului limitat la informații sau ajutor
- Presiunii de grup și conștientizării reduse a riscurilor

Reducerea riscurilor în aceste spații îmbunătățește siguranța, previne situațiile de urgență și crește vizibilitatea și accesibilitatea serviciului de sprijin.

Cum funcționează?

- **Prezență la fața locului:** Se amplasează standuri informative, zone de relaxare sau echipe mobile care distribuie materiale și oferă sfaturi de reducere a riscurilor
- **Verificarea drogurilor:** Se realizează testarea anonimă a substanțelor și se oferă feedback cu privire la riscuri
- **Distribuire de materiale:** apă, prezervative, dopuri de urechi, șervețele, filtre pentru consum, vitamine și gustări
- **Sprijin între egali:** Persoanele peer sunt instruite să ofere informații, prim-ajutor, sprijin emoțional și orientare către servicii

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Adaptați-vă intervenția în funcție de eveniment și de publicul participant (ex. stilul de muzică, intervalul de vârstă, tipul de locație)

- Folosiți vizualuri și mesaje scurte — locurile zgomotoase nu sunt potrivite pentru conversații lungi
- Oferiți îngrijiri pentru sănătate de bază (spații de odihnă, sfaturi de hidratare, semne de supradoză)
- Stabiliți relații cu organizatorii, securitatea și personalul medical din timp
- Asigurați-vă că prezența voastră este prietenoasă, non-polițienească și fără judecăți
- Păstrați legătura și după eveniment, dacă se poate – conectați utilizatorii la alte servicii pe care le oferiți

Exemple din teren

- **Energy Control (Spania):** Organizează standuri de informare și testare a drogurilor la evenimente muzicale importante; oferă consiliere individuală la fața locului.
- **Kosmicare (Portugalia):** Creează spații sigure, oferă sprijin psihologic și informații despre NSP în cadrul festivalurilor
- **Safer Clubbing & SaferParty (Elveția):** Distribuie materiale, oferă servicii de testare a substanțelor și sprijin de urgență
- **DrogArt (Slovenia):** Combină sensibilizarea, testarea și sprijinul oferit de lucrătorii între egali în localurile de noapte

Resurse și link-uri

Energy Control Internațional (Spania)

Un proiect de reducere a riscurilor în spații recreative și în societate

<https://energycontrol-international.org/what-is-energy-control/>

Kosmicare

Asociația Kosmicare la Boom Festival

<https://www.boomfestival.org/boom-guide/kosmicare>

Safer Clubbing (Elveția)

O asociație pentru cluburi și droguri mai sigure

<https://www.saferclubbing.ch/saferuse>

Safer Party (Zurich)

Un site pentru verificarea drogurilor și resurse pentru localuri de noapte mai sigure

<https://www.saferparty.ch/>

DrogArt (Slovenia)

Articole despre petreceri și evenimente pentru consumatori de droguri, cu sfaturi pentru consumul în siguranță

<https://www.drogart.org/manj-tvegana-zabava/>

PsyCare (Marea Britanie)

Asociație de reducere a riscurilor la festivaluri și evenimente

<https://www.psycareuk.org/harm-reduction>

MODULUL 9: Camerele de consum de droguri

Ce reprezintă?

Camerele de consum de droguri sunt spații sigure și igienice unde persoanele își pot consuma drogurile deja procurate, sub supravegherea unui personal instruit. Obiectivul camerelor de consum este să prevină supradozele, să reducă transmiterea bolilor și să faciliteze legătura cu serviciile sociale și de sănătate.

De ce este important?

Camerele de consum:

- Reduc decesele prin supradoză și urgențele medicale
- Diminuează răspândirea HIV, a hepatitelor și a altor infecții
- Reprezintă o poartă de acces către servicii de sprijin pentru consumatori
- Reduc consumul de droguri în spații publice și aruncarea necorespunzătoare a materialelor folosite
- Sunt un loc de contact prietenos, cu prag scăzut de acces și lipsit de prejudecăți

Aceste servicii sunt foarte importante mai ales pentru consumatorii de NSP sau de substanțe necunoscute, ale căror riscuri și efecte sunt imprevizibile.

Cum funcționează?

- **Consum supravegheat:** Personalul (asistenți medicali, lucrători sociali) monitorizează consumul și intervin în caz de urgență
- **Consum mai sigur:** Echipamente sterile și un spațiu igienic reduc riscurile de sănătate
- **Consiliere de reducere a riscurilor:** Consumatorii primesc informații privind dozajul, amestecarea, injectarea sau fumatul
- **Trimitere către servicii:** Beneficiarii pot fi conectați la servicii de sănătate, locuință, detoxifiere și sprijin pentru sănătate mintală

Unele camere de consum oferă și servicii de verificare a drogurilor, sprijin între egali și îngrijiri medicale primare.

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Fiți primitori, constanți și lipsiți de judecată – încrederea este esențială
- Permiteți mai multe modalități de consum (injectare, fumat, prizat), dacă se poate
- Prioritizați anonimitatea utilizatorilor și protecția legală a acestora

- Adaptați mesajele pentru consumatorii de NSP – noile substanțe psihoactive necesită monitorizare suplimentară
- Asigurați spații calme, curate și aerisite, cu acces la apă și îngrijiri de bază
- Pregătiți personalul pentru gestionarea cazurilor de supradoză, a situațiilor tensionate și pe abordarea cu empatie a traumei.

Exemple din teren

- **Elveția:** A fost pionier în camere de consum cu prag scăzut, inclusiv mașini cu seringi și îngrijire medicală internă
- **Portugalia:** DCR incluse în politica națională, cu planuri de extindere
- **Marea Britanie:** Glasgow a deschis primul său DCR legal în 2025
- **Spania:** Servicii integrate care oferă DCR alături de testare și consiliere

Resurse și link-uri

UniAktuell

Articol – „Cum a fost înființată prima cameră de consum de droguri din lume” (Elveția)
https://www.uniaktuell.unibe.ch/2023/bericht_fixerstuebli/index_eng.html

Fundația CONTACT Suchthilfe (Elveția)

Puncte de contact cu camere de consum pentru persoanele dependente de droguri
<https://www.contact-suchthilfe.ch/angebotsdetails/anlaufstelle>

BBC News

Articol – „Camelele de consum de droguri din Portugalia sunt importante, spun utilizatorii”
<https://www.bbc.com/news/av/uk-scotland-66582353>

Channel 4 News

Video - „Prima cameră de consum de droguri din Marea Britanie.”
<https://www.youtube.com/watch?v=MFze-CrwTu4>

MODULUL 10: Programele de schimb de seringi

Ce reprezintă?

Programele de schimb de seringi furnizează echipamente sterile de injectare (și adesea și alte materiale pentru consumul de droguri) persoanelor care își injectează droguri, ajutând astfel la prevenirea răspândirii infecțiilor precum HIV, hepatitele B și C dar și la reducerea problemelor cutanate legate de injectare.

De ce este important?

Programele de schimb de seringi:

- Ajută la prevenirea transmiterii virusurilor prin sânge (HIV, HBV, HCV)

- Reduc infecțiile cutanate și ale țesuturilor moi
- Promovează practici mai sigure de injectare
- Reprezintă puncte de contact pentru accesarea altor servicii de sprijin
- Contribuie la prevenirea supradozelor prin distribuirea de naloxonă și educație

Aceste programe sprijină, de asemenea, tranziția către metode mai sigure de consum sau către tratament, atunci când persoanele își doresc acest lucru.

Cum funcționează?

- **Distribuie:** Se oferă echipamente sterile pentru injectare — ace, seringi, filtre, tampoane cu alcool, apă sterilă, recipiente pentru preparare etc.
- **Returnare:** Se încurajează aruncarea în siguranță a materialelor folosite în cutii speciale sau la puncte de schimb
- **Educație:** Se furnizează informații despre utilizare și injectare corectă, inclusiv îngrijirea venelor, igienă și prevenirea supradozelor
- **Trimiteri:** Este facilitat accesul utilizatorilor la servicii medicale, testare, locuire, sprijin psihosocial și tratament, dacă doresc
- **Kituri suplimentare:** Pe lângă seringi, se pot include prezervative, materiale pentru fumat/prizat și naloxonă

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Fiți flexibili și fără judecăți - permiteți accesul anonim și cu prag scăzut
- Oferiți materialele gratuit și fără a condiționa returnarea celor folosite
- Prelunghiți programul de funcționare sau folosiți unități mobile pentru grupurile greu de atins
- Puneți la dispoziție atât materiale pentru injectare, cât și pentru alte forme de consum (ex. folie pentru fumat, muștiucuri)
- Instruiți personalul pentru a oferi consiliere privind tranziția către metode de consum mai sigure
- Adaptați materialele pentru consumatorii de NSP (ex. riscurile necunoscute ale injectării, catinone sintetice)

Exemple din teren

- **Portugalia:** Programele de schimb de seringi naționale sunt integrate în serviciile de reducere a riscurilor și în activitățile de teren
- **Elveția:** automate de seringi disponibile non-stop (24/7), pentru acces facil
- **România, Serbia și Macedonia de Nord:** ONG-uri comunitare coordonează programe de schimb de seringi în cadrul activităților de teren

- **Spania:** Multe programe de schimb de seringi sunt integrate în servicii fixe și unități mobile

Resurse și link-uri

Policy Commons (Portugalia)

Asociația CRESCER: Servicii integrate de reducere a riscurilor în Lisabona (2021)

<https://policycommons.net/artifacts/4424651/lisbon-portugal-crescer-background-integrated-services/5221270/>

Fundația CONTACT Suchthilfe (Elveția)

SPUT – Program de reducere a riscurilor prin schimb de seringi

<https://www.contact-suchthilfe.ch/angebotsdetails/sput-spritzenumtausch>

ARAS (România)

Unitatea mobilă ARAS de reducere a riscurilor prin distribuire și schimb de seringi

<https://arasnet.ro/unitatea-mobila/>

MODULUL 11: Servicii integrate de reducerea riscurilor

Ce reprezintă?

Serviciile integrate reunesc mai multe tipuri de sprijin — medical, social, psihologic și de reducere a riscurilor — într-un singur loc sau prin trimiteri coordonate. Obiectivul este de a oferi îngrijire completă, adaptată nevoilor diverse și în schimbare ale persoanelor care consumă droguri..

De ce este important?

Persoanele care consumă droguri se confruntă adesea cu provocări complexe, precum lipsa locuinței, probleme de sănătate mintală sau afecțiuni cronice. Serviciile integrate:

- Reduc povara accesării mai multor sisteme diferite
- Îmbunătățesc accesul la îngrijire prin eliminarea barierelor
- Oferă rezultate mai bune, abordând și factorii sociali care influențează sănătatea
- Asigură continuitatea și flexibilitatea sprijinului

Pentru consumatorii de NSP, integrarea este esențială pentru a răspunde rapid la noile riscuri și pentru a gestiona mai bine efectele substanțelor necunoscute.

Cum funcționează?

- **Echipe multidisciplinare:** Lucrătorii de reducere a riscurilor, asistenții medicali, asistenții sociali, psihologii și lucrătorii de la egal la egal colaborează între ei
- **Punct de acces unic:** Sunt centre tip drop-in, unități mobile sau hub-uri digitale care conectează persoanele la o gamă largă de servicii
- **Coordonarea cazurilor:** Personalul împărtășește informații și recomandări (cu consimțământul clienților) pentru a asigura un parcurs fluid al îngrijirii

- **Serviciile integrate pot include:**

- Verificarea substanțelor și programe schimb de seringi
- Testare și consiliere pentru HIV, hepatite și infecții cu transmitere sexuală
- Sprijin pentru sănătatea mintală
- Asistență pentru locuință
- Consiliere juridică
- Servicii de sănătate sexuală și reproductivă

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Construiți mai întâi relații de încredere — multe persoane au trăit experiențe de stigmatizare în alte servicii
- Asigurați-vă că instruirea personalului include îngrijire informată despre traume și competență din punct de vedere cultural
- Oferiți acces cu prag scăzut și programare flexibilă (fără act de identitate, fără recomandare)
- Colaborați strâns cu servicii externe — inclusiv spitale și adăposturi
- Proiectați servicii centrate pe utilizator - implicați clienții în planificare și feedback
- Utilizați o comunicare clară între echipe pentru a evita lacunele sau suprapunerile

Exemple din teren

- **Portugalia:** GAT oferă într-un singur centru testare, referiri către îngrijire, consiliere și servicii de reducere a riscurilor pentru consumatori
- **Macedonia de Nord:** HOPS integrează servicii juridice, sociale și de sănătate pentru persoanele care consumă droguri
- **România:** ARAS oferă teste combinate pentru HIV și alte infecții (hepatite, sifilis), schimb de seringi, servicii de sănătate mintală și activități de prevenire într-un singur centru, inclusiv sensibilizare și advocacy comunitar.
- **Elveția:** Centrele Contact Foundation oferă camere de consum, schimb de seringi, testare, consiliere și management de caz în același centru

Resurse și link-uri

GAT Portugalia

Servicii pentru HIV, hepatită și reducerea riscurilor

<https://www.gatportugal.org/servicos>

HOPS – Healthy Options Project Skopje (Macedonia de Nord)

Centre drop-in și Echipe de teren pentru persoanele care consumă droguri și lucrătorii sexuali

<https://hops.org.mk/drop-in-centri-terenski-timovi/>

ARAS – Asociația Română Anti-SIDA (România)

ARAS în acțiune: Servicii integrate de reducerea riscurilor, prevenire și tratament.

<https://arasnet.ro/aras-in-actiune/>

Fundația CONTACT Suchthilfe (Elveția)

Servicii cu prag scăzut ce includ camere de consum, schimb de seringi și outreach.

<https://www.contact-suchthilfe.ch/angebote/>

MODULUL 12: Formarea și dezvoltarea competențelor

Ce reprezintă?

Formarea și dezvoltarea competențelor implică pregătirea profesioniștilor din domeniul reducerii riscurilor — inclusiv educatori între egali, personal medical, lucrători sociali și formatori — cu abilități, instrumente și cunoștințe pentru a sprijini eficient persoanele care consumă droguri, în special în legătură cu noile substanțe psihoactive (NSP).

De ce este important?

Apariția de substanțe noi, schimbarea tiparelor de consum și complexitatea problemelor de sănătate cer o învățare continuă. Formarea:

- Crește încrederea și competența personalului
- Îmbunătățește calitatea serviciilor și implicarea utilizatorilor
- Menține echipele la curent cu tendințele și intervențiile legate de NSP
- Ajută la furnizarea de servicii care respectă principiile etice, adaptate la experiențele de traumă și fundamentate pe respectarea drepturilor omului.
- Contribuie la standardizarea intervențiilor între diferite servicii și/sau regiuni

Cum funcționează?

- **Subiectele cheie:** Se pune accent pe riscuri și efecte ale NSP, pe strategii de utilizare mai sigură, intervenția în caz de supradoză, verificarea drogurilor, reducerea stigmatizării etc.
- **Abilități relaționale:** Tehnici de interviu motivațional, gestionarea situațiilor tensionante, competențe culturale, abordarea informată a traumei
- **Formate:** Pot fi ateliere cu prezență fizică, module online, sesiuni conduse lucrători între egali, shadowing, schimburi comunitare etc
- **Învățare continuă:** Sunt necesare sesiuni de perfecționare, feedback de la egal la egal, debriefing, vizite de studiu și schimburi de experiență între echipe
- **Formatori:** Pot fi experți în reducerea riscurilor, lucrători între egali cu experiență de viață, cercetători sau profesioniști din domeniul sănătății

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Adaptați formarea la specificul echipei (activități de teren, îngrijiri clinice, educatori între egali, răspuns în situații de criză)

- Folosiți scenarii reale și studii de caz pentru a dezvolta cunoștințe aplicate
- Includeți perspectiva persoanelor care consumă droguri — nu doar ca exemple, ci și ca formatori
- Creați spații pentru reflecție și procesare emoțională în echipă (mai ales după debateri tensionante)
- Conectați-vă la rețele locale și internaționale pentru a putea accesa training-uri gratuite sau cu costuri reduse
- Documentați bunele practici și construiți o bibliotecă sau un kit comun de formare

Exemple din teren

- **Spania:** Energy Control organizează cursuri de formare privind consumul de droguri recreaționale, outreach online și chemsex pentru ONG-uri și lucrători din domeniul sănătății
- **Serbia:** ReGeneration oferă educație de la egal la egal pentru echipele de teren în localurile de noapte cât și personalul serviciilor sociale
- **Rețeaua Correlation – European Harm Reduction Network:** Oferă webinarii multilingve, ghiduri și e-learning despre NSP, outreach, supradoză și stigmatizare

Resurse și link-uri

ABD – Asociación Bienestar y Desarrollo (Spania)

Cursuri și ateliere de reducere a riscurilor și incluziune socială

<https://abd.org/en/courses/>

Correlation – Rețeaua Europeană de Reducere a Riscurilor (C-EHRN)

Webinarii online 2022: Subiecte din practica europeană de reducere a riscurilor

<https://correlation-net.org/2022/05/11/online-webinars-2022/>

MODULUL 13: Colaborarea între Profesioniști și Servicii

Ce reprezintă?

Colaborarea în domeniul de reducere a riscurilor presupune ca profesioniști din diferite domenii – sănătate, asistență socială, activități de teren, advocacy și politici publice – să lucreze împreună pentru a sprijini mai eficient persoanele care consumă droguri, inclusiv pe cele care folosesc NSP.

De ce este important?

Niciun serviciu nu poate satisface de unul singur toate nevoile persoanelor care consumă droguri. Colaborarea:

- Oferă o îngrijire mai holistică, centrată pe nevoile individuale
- Îmbunătățește traseele de referiri și continuitatea sprijinului

- Încurajează schimbul de experiență și bunele practici
- Sprijină răspunsuri mai rapide la substanțe noi sau situații de criză
- Ajută la construirea unui ecosistem de reducere a riscurilor mai puternic și mai rezilient

Cum funcționează?

- **Parteneriate formale:** Încheierea de protocoale sau acorduri de colaborare între servicii
- **Echipe interdisciplinare:** Combinarea expertizei medicale, psihologice, sociale și a educatorilor între egali
- **Planificarea comună a cazurilor:** Întâlniri regulate pentru monitorizarea îngrijirii și discutarea situațiilor complexe
- **Advocacy comun:** Acțiuni unite pe teme de interes comun precum finanțarea serviciilor, reducerea stigmatizării și reforme legislative
- **Rețele internaționale:** Participarea la schimbul de cunoștințe cu alte țări și regiuni

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Construiți relații între diferite sectoare de activitate - participați la evenimentele lor și invitați-i la ale voastre
- Stabiliți rolurile și responsabilitățile fiecăruia atunci când lucrați împreună pe cazuri
- Utilizați un limbaj comun și cât mai puțin tehnic acolo unde este posibil
- Respectați diferitele culturi profesionale și metode de lucru
- Implicați persoanele care consumă droguri ca parteneri în colaborare – nu doar ca beneficiari
- Documentați acțiunile și rezultatele comune pentru a valorifica împreună lecțiile învățate

Exemple din teren

- **Portugalia:** Unele rețele municipale de reducere a riscurilor includ ONG-uri, entități publice și reprezentanți ai forțelor de ordine
- **Serbia și Macedonia de Nord:** ReGeneration și HOPS colaborează cu servicii de sănătate mintală, HIV și consum de droguri
- **Elveția:** Echipele interdisciplinare din camerele de consum se întâlnesc regulat cu spitalele, poliția și autoritățile locale de sănătate
- **Rețea internațională:** Trans-European Drug Information (TEDI) Network – este o rețea europeană de servicii de verificare a drogurilor în teren, care împărtășește expertiză, date și alerte timpurii privind tendințele emergente ale drogurilor.

Resurse și link-uri

Correlation – Rețeaua Europeană de Reducere a Riscurilor (C-EHRN)

Resurse și instrumente privind colaborarea, implicarea educatorilor între egali și reducerea riscurilor în Europa.

<https://www.correlation-net.org/>

Rețeaua Trans-Europeană de Informații privind Drogurile (TEDI)

Rețea europeană de servicii de verificare a drogurilor care fac schimb de alerte, date și practici de colaborare.

<https://tedinetwork.org/>

Learn Addiction (UE)

Modul gratuit de e-learning privind reducerea riscurilor pentru echipele interdisciplinare.

<https://www.learnaddiction.eu>

MODULUL 14: Decriminalizare și Advocacy pentru politici publice

Ce reprezintă?

Decriminalizarea presupune eliminarea sancțiunilor penale pentru deținerea și consumul personal de droguri. Advocacy-ul pentru politici publice în reducerea riscurilor se referă la eforturile de a influența legile, finanțarea și înțelegerea publică să sprijine o abordare din perspectiva sănătății a problematicii consumului de droguri – inclusiv sensibilizarea privind accesul la servicii de reducere a riscurilor.

De ce este important?

Incriminarea generează stigmatizare, descurajează oamenii să ceară ajutor și creează condiții nesigure pentru consumul de droguri. Dezincriminarea:

- Reduce barierele în accesarea serviciilor de sănătate și de reducere a riscurilor
- Promovează o abordare de sănătate publică în detrimentul pedepsei
- Diminuează decesele prin supradoză și transmiterea HIV/HCV
- Îmbunătățește protecția drepturilor omului pentru persoanele care consumă droguri
- Creează contexte favorabile pentru servicii inovatoare precum verificarea drogurilor și camerele de consum supravegheat

Advocacy-ul pentru politici publice militează ca reducerea riscurilor să nu fie doar tolerată, ci și susținută, finanțată și extinsă

Cum funcționează?

- **Reforma legislativă:** Eliminarea sancțiunilor penale pentru consumul și deținerea de droguri pentru uz personal precum și implementarea de alternative administrative sau de sănătate

- **Advocacy:** Implicarea factorilor de decizie, a societății civile și a publicului prin campanii, rapoarte și dialog
- **Coaliții:** Colaborarea cu organizații de peer, grupuri pentru drepturile omului și alianțe pentru sănătate
- **Construirea dovezilor:** Folosirea cercetării și a experienței trăite pentru a demonstra impactul reducerii riscurilor și efectele negative ale criminalizării
- **Contribuție la politici:** Participarea la consultări, elaborarea de strategii și monitorizarea politicilor privind drogurile la nivel național și european.

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Fiți conștienți de cadrul legal național și de impactul său practic asupra persoanelor care accesează serviciile
- Instruiți personalul pentru a ști cum să răspundă în situațiile în care utilizatorii se tem de arest sau discriminare
- Documentați modul în care criminalizarea afectează munca voastră (de exemplu, pierderea contactului cu beneficiarii, reticența de a-și testa substanțele etc.)
- Împărtășiți vocile persoanelor care folosesc servicii voastre – experiențele lor sunt instrumente puternice pentru schimbare
- Colaborați cu avocați, cercetători și alți susținători pentru a crea propuneri solide de politici publice
- Promovați decriminalizarea ca un pas către sănătate, nu ca legalizarea tuturor substanțelor

Exemple din teren

- **Portugalia:** A dezincriminat consumul personal de droguri în 2001; acest model a sprijinit dezvoltarea și extinderea serviciilor de reducere a riscurilor.
- **Elveția:** A legalizat serviciile de reducere a riscurilor ca parte a strategiei sale naționale privind drogurile
- **Marea Britanie (Scoția):** Advocacy-ul a dus la deschiderea primei camere de consum legal la Glasgow, în 2025.
- **EHRA și INPUD:** Rețele regionale și globale care promovează reforme politice bazate pe drepturile omului și pe rezultate demonstrate de reducerea riscurilor

Resurse și link-uri

TRANSFORM - Fundația pentru Politici în domeniul Drogurilor (Portugalia)

Studiu de caz – „Decriminalizarea drogurilor în Portugalia: punerea lucrurilor la punct.”

<https://transformdrugs.org/blog/drug-decriminalisation-in-portugal-setting-the-record-straight>

The Guardian

"Toate privirile sunt ațintite asupra orașului Glasgow: Prima cameră legală de consum de droguri din Marea Britanie este gata să se deschidă"

<https://www.theguardian.com/society/2025/jan/10/all-eyes-are-on-glasgow-uk-first-legal-drug-consumption-room-ready-open>

EHRA – Asociația Eurasiatică de Reducere a Riscurilor

Rețea regională ce promovează reducerea riscurilor și politici în domeniul drogurilor bazate pe drepturile omului, în Europa de Est și Asia Centrală

<https://harmreductioneurasia.org/>

INPUD – Rețeaua Internațională a Persoanelor care Consumă Droguri

Rețea globală de advocacy care apără drepturile persoanelor consumatoare de droguri

<https://inpud.net/>

MODULUL 15: Finanțarea și Sustenabilitatea serviciilor de reducere a riscurilor

Ce reprezintă?

Finanțarea și Sustenabilitatea se referă la asigurarea resurselor financiare și structurale necesare pentru a menține pe termen lung serviciile de reducere a riscurilor – inclusiv cele care se ocupă de Noile Substanțe Psihoactive (NSP). O finanțare sustenabilă permite ca serviciile să fie stabile, adaptabile și inovatoare..

De ce este important?

Multe servicii de reducere a riscurilor se confruntă cu:

- Finanțare pe termen scurt sau nesigură
- Tăieri bugetare cauzate de măsuri de austeritate sau de schimbări politice
- Acoperire lacunară (ex. în zone rurale, la festivaluri, în medii chemsex)
- Epuizare profesională cauzată de instabilitatea personalului sau a salariilor mici

Finanțarea stabilă și pe termen lung:

- Asigură continuitatea serviciilor și păstrarea personalului
- Permite extinderea și inovarea (ex. servicii online, verificarea drogurilor)
- Oferă încredere persoanelor care accesează serviciile
- Susține cercetarea, formarea profesională și monitorizarea activităților

Cum funcționează?

Finanțare publică: Se militează pentru alocarea unor bugete dedicate reducerii riscurilor la nivel național și local

Parteneriate: Colaborarea cu servicii de sănătate publică, sociale, de sănătate mintală, servicii pentru locuințe și ONG-uri

Surse diversificate: Combinarea finanțării guvernamentale, europene cu alte surse financiare ale anumitor fundații sau din sectorul privat

Advocacy: Folosirea de dovezi, mărturii și date pentru a argumenta că reducerea riscurilor este o prioritate de sănătate publică

Monitorizare și raportare: Ajută la demonstrarea rezultatelor pentru a menține și extinde finanțarea

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Monitorizați impactul serviciilor voastre – chiar și rezultatele mici sunt importante
- Implicați persoanele care consumă droguri în advocacy pentru finanțare – vocile lor contează
- Identificați principalele lipsuri: *Unde este cea mai urgentă nevoie de finanțare (ex. verificarea drogurilor)?*
- Cartografiați și construiți relații cu finanțatorii – invitați-i să vă viziteze serviciile
- Pregătiți materiale simple și convingătoare care arată cum reducerea riscurilor salvează vieți și bani
- Planificați sustenabilitatea încă de la începutul unui serviciu sau proiect pilot

Exemple din teren

- **Portugalia:** Rețelele societății civile solicită finanțare publică dedicată reducerii riscurilor
- **Spania:** Echipele de reducere a riscurilor combină granturi municipale, regionale și internaționale
- **Elveția:** Reducerea riscurilor este integrată în politica națională de sănătate cu finanțare dedicată
- **Europa de Est:** EHRA sprijină advocacy-ul comunitar pentru restabilirea bugetelor de reducere a riscurilor după retragerea finanțării donatorilor

Resurse și link-uri

R3 – Rețeaua Portugheză de Reducere a Riscurilor

Recomandări Strategice pentru Consolidarea Politicilor Publice de Reducere a Riscurilor (Policy Brief, proiectul REBOOT 2024-2025)

<https://drive.google.com/file/d/1T070FilQiHz3dRI5MZNZ201cOUGgrcaD/view?usp=sharing>

AIDS Action Europe

Ghid pentru Mecanisme de finanțare a programelor de reducere a riscurilor în UE

https://www.aidsactioneurope.org/sites/default/files/HA%20React%20D2_WP8_8March2018-FINAL_O.pdf

EHRA –Asociația Eurasiatică de Reducere a Riscurilor

Webinar - Reducerea Riscurilor în vremuri de represiune și tăieri de buget

<https://harmreductioneurasia.org/news/hr-in-times-of-repression-and-budget-cuts>

Harm Reduction International

Creșterea finanțării pentru Reducerea Riscurilor

<https://hri.global/topics/funding-for-harm-reduction/increasing-funding-for-harm-reduction/>

Harm Reduction International

Prețul delăsării: Criza finanțării programelor de reducere a riscurilor (HRI Funding Report 2024)

https://hri.global/wp-content/uploads/2024/06/HRI_Funding-Report-2024_AW_080724.pdf

MODULUL 16: Combaterea Stigmatizării în reducerea riscurilor

Ce reprezintă?

Stigmatizarea se referă la atitudini negative, stereotipuri și discriminare îndreptate împotriva persoanelor care consumă droguri. Aceasta este întărită de legi, narațiuni media, barierele din servicii și chiar de sistemele de sănătate. Combaterea stigmatizării este esențială pentru a face serviciile de reducere a riscurilor accesibile și eficiente.

De ce este important?

Stigma:

- Descurajează persoanele să acceseze servicii
- Conduce la discriminare în sănătate, locuințe și angajare
- Crește izolarea, rușinea și problemele de sănătate mintală
- Încurajează consumul nesigur și ascunderea acestuia
- Subminează eforturile de reducere a riscurilor, prezentând consumul de droguri ca o vină morală, nu ca o problemă de sănătate

Cum funcționează?

- **Limbajul contează:** Se folosește un limbaj respectuos, centrat pe persoană (ex. „persoană care consumă droguri” în loc de „dependent”)
- **Implicarea persoanelor peer:** Includerea persoanelor cu experiență directă în toate aspectele proiectării și furnizării serviciilor
- **Formarea personalului:** Toți membrii echipei sunt formați să recunoască și să combată stigma – atât în ei înșiși, cât și la ceilalți
- **Campanii publice:** Folosirea mass-media, a poveștilor și a datelor pentru a schimba atitudinile publice

- **Susținerea schimbărilor legislative și de politici:** Se promovează decriminalizarea și legile privind reducerea riscurilor pentru a reduce stigma structurală

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Începeți prin a reflecta asupra propriilor prejudecăți – nimeni nu este imun la stigma
- Oferiți servicii anonime și cu prag de acces scăzut, unde oamenii se simt în siguranță
- Evitați gesturile, tonul sau presupunerile care pot face ca persoana să se simtă judecată în timpul interacțiunilor
- Celebrați progresul și autonomia, nu doar abținerea sau aderarea la tratament
- Colaborați cu comunitățile cele mai afectate de stigmatizare (ex. femei, persoane LGBTQ+, migranți, persoane care își injectează droguri)
- Împărtășiți povești de succes care arată și reziliență, nu doar dificultăți

Exemple din teren

- **Portugalia:** GAT și alte organizații promovează leadership-ul de la egal la egal și abordarea "*Nimic despre noi fără noi*"
- **Marea Britanie:** Campaniile Release and Transform urmăresc umanizarea persoanelor care consumă droguri și susțin decriminalizarea
- **Spania:** Serviciile de reducere a riscurilor conduse de persoane peer la festivaluri normalizează consumul mai sigur și reduc rușinea
- **Europa de Est:** Monitorizarea comunitară condusă de către persoanele care consumă droguri documentează practicile discriminatorii în servicii

Resurse și link-uri

INPUD & Youth RISE

Efectele nocive ale consumului de droguri: Incriminare, Dezinformare și Stigmatizare
<https://inpud.net/the-harms-of-drug-use-criminalisation-misinformation-and-stigma/>

Centrul Release (Marea Britanie)

Consultanță juridică privind drogurile
<https://www.release.org.uk/drugs-legal-advice/>

INPUD

Cuvintele contează! Declarație lingvistică și Ghid de referință
<https://inpud.net/words-matter-language-statement-reference-guide/>

MODULUL 17: Recomandări individualizate pentru activitățile de reducere a riscurilor

Ce reprezintă?

Recomandările individualizate sunt strategii personalizate de reducere a riscurilor bazate pe circumstanțele unice ale fiecărei persoane, modelele de consum de droguri, starea de sănătate și obiectivele acesteia. Ele se concentrează pe autonomie, siguranță și încredere și nu pe sfaturi universale.

De ce este important?

Fiecare persoană folosește substanțele diferit. Oamenii pot avea toleranțe, niveluri de risc, motivații sau nevoi diferite. O abordare personalizată:

- Respectă demnitatea și autonomia persoanei
- Construiește încredere și menține oamenii implicați
- Răspunde mai bine nevoilor complexe (ex. consumul de droguri, chemsex, lipsa de adăpost)
- Încurajează alegeri informate și mai sigure, în loc de așteptări nerealiste

Cum funcționează?

- **Mai întâi, ascultați!:** Înțelegeți ce vrea persoana – nu ceea ce presupuneți dvs
- **Evaluati împreună:** Discutați tipurile de droguri utilizate, frecvența, frecvența, contextul, modul de administrare și obiectivele
- **Oferirea de opțiuni:** Se sugerează metode mai sigure de consum, instrumente pentru evitarea combinării substanțelor, informații despre substanțe noi și sprijin pentru sănătatea mintală
- **Urmărire:** Rămâneți disponibil, adaptați sfaturile în cazul în care situația persoanei se schimbă
- **Asigurarea confidențialității:** Acest lucru consolidează încrederea, în special în mediile incriminate sau marginalizate

Sfaturi pentru echipele din prima linie

- Evitați limbajul "ar trebui" sau "trebuie" - oferiți opțiuni, nu reguli
- Folosiți conversațiile de reducere a riscurilor pentru a construi conexiune, nu control
- Fiți gata să treceți de la un subiect la altul - consumul de droguri se suprapune adesea cu probleme legate de locuință, sex, traumă și supraviețuire.
- Nu presupuneți că abstința este scopul - sprijiniți oamenii acolo unde sunt
- Transmiteți informații corecte și oneste - ajutați persoanele să ia decizii mai bune

- Comunicați sincer ce *poate* și ce *nu poate* oferi serviciul dumneavoastră - stabiliți limite clare și respectuoase

Exemple din teren

- **Energy Control (Spania):** Oferă feedback personalizat cu privire la rezultatele verificării drogurilor și sfaturi practice de reducere a riscurilor
- **ReGeneration (Serbia):** Folosește dialogul de la egal la egal pentru a adapta sfaturile la diferite contexte - cluburi, festivaluri, online
- **SafeZone (Elveția):** Oferă consultații online confidențiale și adaptate preocupărilor fiecărui utilizator

Resurse și link-uri

SafeZone.ch (Elveția)

Consultație online privind Dependențele și Drogurile (disponibil în franceză, italiană și germană)

<https://www.safezone.ch/fr/>

Studiu - Dezvoltarea de ghiduri în Reducerea Riscurilor (PubMed)

Adams A, Ferguson M, Greer AM, Burmeister C, Lock K, McDougall J, Scow M, Buxton JA.

Guideline development in harm reduction: Considerations around the meaningful involvement of people who access services. *Drug Alcohol Depend Rep.* 2022 Aug 12;4:100086. doi: 10.1016/j.dadr.2022.100086. PMID: 36846576; PMCID: PMC9948926.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9948926/>